

VETERINÀRIA

La clínica: La millor garantia per a la sanitat animal i la salut pública

El COVIB continuarà amb la gestió del RIACIB

Taller bàsic de gestió de clíniques veterinàries

Gran acollida del curs de clínica equina organitzat pel Col·legi

Seguretat Alimentària # jubilats # VSF # cas clínic # assessoria # els nostres centres # perfil col·legial

Sabadell Professional

Una cosa es decir que trabajamos en PRO de los profesionales. Otra es hacerlo:

Cuenta Expansión PRO.

Te abonamos el 10% de tu cuota de colegiado*.

0

comisiones de administración y mantenimiento.

+ 3%

de devolución de tus principales recibos domésticos, hasta un máximo de 20 euros al mes.

+ Gratis

la tarjeta de crédito y de débito.

+ 1.300

Más de

oficinas a tu servicio.

Al fin y al cabo, somos el banco de las mejores empresas. O lo que es lo mismo, **el banco de los mejores profesionales: el tuyo.**

Llámenos al **902 383 666**, organicemos una reunión y empecemos a trabajar.

sabadellprofessional.com

*Hasta un máximo de 100 euros al año.

El banco de las mejores empresas. Y el tuyo.

Puzle complejo

La evolución de la veterinaria en los últimos años ha sido considerable, alcanzando un destacable nivel de conocimiento, dedicación y tecnificación. Un ejemplo claro es observable con los centros de asistencia clínica veterinaria, que se han convertido en puntos de referencia para la salud y el bienestar de los animales y que han contribuido a proporcionar una imagen de prestigio y de calidad ampliamente reconocida por diferentes sectores sociales.

Aún así, los veterinarios todavía tenemos la impresión de que no es suficiente y, lamentablemente, lo constatamos en determinadas iniciativas y actitudes que menoscaban nuestra importante labor y que nos retrotraen a tiempos pasados: desde el caso de las concentraciones para identificar o vacunar animales en locales no acondicionados adecuadamente; o el incremento lamentable de los casos de intrusismo profesio-

nal; y por supuesto, atenciones sanitarias poco profesionales, realizadas sin las debidas condiciones mínimas, sanitarias y técnicas, por parte de algunos compañeros. Evidentemente, no todas pueden meterse en el mismo saco.

Sin duda, la crisis económica y el cambio de modelo productivo que estamos viviendo, influyen claramente en estas situaciones, con la búsqueda de alternativas dirigidas a la obtención de servicios veterinarios a bajo precio y a mejoras rápidas de la productividad e ingresos fáciles. Pero debemos añadir algo más: la percepción del todo vale en el ámbito de los animales de compañía, incluido un fácil acceso a los medicamentos y productos sanitarios, y la ausencia de regulaciones normativas claras y donde la competencia suele estar en manos de administraciones sin medios para ejecutarlas. Todo ello completa un puzle complejo y con el que no queda más remedio que convivir.

Ante la complejidad de este puzle es imprescindible adoptar una actitud clara y comprometida a favor de la profesionalidad y de la ética, tanto colectiva como individual. Respecto a la primera desde el COVIB continuaremos trabajando para reclamar a las administraciones que asuman y ejecuten las competencias que tienen asignadas, y ofreciendo nuestra colaboración para garantizar la salud y el bienestar animal. Y también continuaremos en nuestra postura firme y decidida, por una parte, de denunciar todas las actividades de intrusismo, y por otra, actuar contra aquellos colegiados que desprestigien y actúen contra los intereses colectivos de la profesión veterinaria. Respecto a la segunda, el compromiso corresponde a cada colegiado.

Ante las últimas noticias recibidas referentes al incierto futuro del IBABSA, y de nuestros compañeros y compañeras, que se suman a la reestructuración y reducción de veterinarios de saneamiento ganadero y del Servicio de Ganadería, queremos expresar nuestra preocupación y rechazo a medidas que parecen adoptadas únicamente desde criterios exclusivamente económicos. Entendemos la necesidad de buscar una mayor eficiencia y la necesidad de racionalizar el gasto público, pero la sanidad animal, con sus implicaciones en salud pública, seguridad alimentaria y la economía, debería ser un eje prioritario de este gobierno. Esperemos no tener que lamentarlo en un futuro no muy lejano.

sumari

- AVEPA: Cursos	4
- Seguretat alimentària • H ^a de la Veterinària	6
- Veterinaris Sense Fronteres	7
- Portada: El valor de la clínica	8
- Perfil col·legial: Roberto Vera	10
- Actualitat: Firma RIACIB • Visita de Las Palmas	11
- Actualitat: Curs de producció apícola	12
- Actualitat: Xerrada de bioseguretat	
Curs de control a escorxadors	13
- Actualitat: Formació • Noms del COVIB	14
- Actualitat: Curs de clínica equina	15
- Actualitat: Formació	16
- Cas clínic • Obituari • Col·legi	17
- Els nostres centres veterinaris: Vets Sant Lluís	18
- Col·lectiu de Veterinaris Jubilats	20
- Assessoria jurídica • Art al COVIB	21
- Cas clínic: Resolució	22
- Ibabsa: Acreditació en el laboratori d'Ibabsa	23

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Francesc Solà. **Direcció periodística:** Joan Sans (Dirkom).

Consell editorial: Jesús Martínez, Lluís Riera, Mireia Mayol, Jorge Cañellas, José Manuel Alanzor i Marc Sánchez. **Fotografia:** Jaime Reina.

Publicitat: COVIB (Cecilio Metelo, 14 2° D - Tel: 971 71 30 49). **Impressió:** Gràfiques Planisi. **Dipòsit legal:** LE-920-1998

El Comité de Redacción recuerda a los colaboradores de la revista que pueden utilizar tanto el català com el castellà en la elaboración de sus artículos. Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets. Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

Taller bàsic de gestió de clíniques veterinàries

Llorenç Córdoba i Jaume Roig imparteixen una pràctica xerrada damunt la planificació i la feina diària del negoci clínic de petits animals

Cada dia costa més esforç dur endavant un negoci. L'actual situació econòmica de les entitats bancàries i de la ciutadania ha comportat una reducció en el moviment de doblers i una menor despesa de les famílies, que s'ho pensen més a l'hora de treure la carter. El negoci de la clínica veterinària també s'ha vist afectat per aquestes circumstàncies, fet que ha obligat els veterinaris a replantejar-se algunes mesures o estratègies per no haver de tancar els seus establiments. Dins aquesta conjuntura, hi ha una sèrie de manescals que des d'abans de la crisi econòmica ja analitzaven la manera de gestionar la clínica veterinària com a negoci i ara, més que mai, s'està agafant consciència del que volen transmetre. Dos d'aquests veterinaris són Llorenç Córdoba, propietari i director tècnic de la Clínica Veterinària Formentera, i Jaume Roig, propietari i fundador de la Clínica Veterinària Zoolínic de Manacor, que han mostrat aquesta vessant especialment des de la seva pertinença al Grup de Gestió d'AVEPA (GGA), l'any 2006.

Per això, els dos han impartit recentment a Eivissa i Mallorca el taller bàsic de gestió de clíniques, centrat en donar a conèixer les principals pautes d'una correcta planificació i execució de la feina diària de les clíniques. Els tallers varen tenir lloc a l'hotel Los Molinos d'Eivissa, el 21 d'abril, i a l'Hospital Veterinari Aragó de Palma, el 2 de juny. Llorenç Córdoba iniciava la jornada centrant-se principalment en l'àmbit de la gestió clínica i després del cafè-descans era Jaume Roig el que agafava la paraula per referir-se a la comunicació com eina bàsica per millorar la feina a la clínica.

El manescal manacorí valorava d'aquesta manera la iniciativa: "Crec que els assistents estan d'enhorabona perquè demostren interès per la gestió de les seves clíniques, i està més que demostrat que la bona gestió és una part essencial de l'èxit de qualsevol negoci; perquè començaran a entendre que 'fer gestió' no vol dir només dur les factures al dia, pagar al personal i

comprar les ofertes que ens fan els proveïdors; i, finalment, perquè tenen un gran avantatge competitiu enfront aquells que pensen que això de la gestió no és important. Parlant mig en broma, quanta menys gent es dediqui a fer una bona gestió dels seus centres veterinaris, menys 'perillosa' serà la competència per als que sí que ho intenten". En Jaume considera que la professió, en general, es resisteix a sortir de la seva "zona de confort". "Avui dia, si esperes a canviar quan ja no et va bé, segurament ja arribes tard. És necessari preparar el canvi. Canviar de mentalitat, de manera

una empresa i que s'ha de tractar com a tal. Des del GGA d'AVEPA intentam conscienciar la gent sobre aquests temes, però és una feina llarga i laboriosa".

Per la seva banda, Llorenç Córdoba explica que "la idea del taller va partir del president del grup de gestió i administració d'AVEPA, Enrique Barreneche, que havia fet un primer taller a Alacant i ens va proposar fer-ho a Balears. Hem estat el segon lloc a on s'ha fet de tot Espanya". Córdoba coincideix amb el seu col·lega quan diu que "és sorprenent que amb la importància que té la gestió i administració del negoci a la resta de professions, al sector veterinari a Espanya encara ens trobem a un nivell tan baix. És cert que hi ha companys que fa temps que apliquen la gestió al seus centres i ho fan molt bé,

de fer feina. Canviar la manera de comunicar amb els clients. Usar les noves tecnologies, tornar més proactius, canviar la medicina reactiva per medicina preventiva. No pretenguis obtenir resultats diferents fent el mateix de sempre".

Finalment, en Jaume llença un avís: "No val a dir que tot està molt malament, hem de dir què puc fer jo per a canviar la situació? Començar per la nostra pròpia persona, la nostra actitud, el nostre negoci. En general, la majoria de la gent està preocupada per com li anirà el negoci en aquest futur incert, però no es preocupa gaire per gestionar millor. No estan realment convençuts que la seva clínica és

però si hem de parlar de la professió com a conjunt, la imatge és preocupant". "En comparació, la infraestructura, la formació i qualitat clíniques dels centre de les Illes estan per damunt de la mitja espanyola i, per tant, una de les idees que volem donar és que la gestió és una especialitat més dins totes les que ens correspon aplicar dins un centre veterinari", afegeix.

Llorenç clou que "els companys tenen de cada vegada més una major consciència de la importància d'una bona gestió als seus centres i un més alt interès en evolucionar i millorar, trencant tabús i pràctiques del tot desfasades. Així ho volguérem transmetre en Jaume i jo".

Taller d'Exòtics al Valparaíso

El veterinari mallorquí **Jaume Martorell** enceta el **cicle de Formació Continuada d'AVEPA** d'enguany amb un **monogràfic sobre maneig de mamífers exòtics**

El manescal mallorquí **Jaume Martorell**, diplomad europeu en petits mamífers pel Col·legi Europeu de Medicina Zoològica, professor de la Facultat de Veterinària de la UAB de l'assignatura clínica d'animals exòtics i cap del servei d'animals exòtics de l'Hospital Clínic Veterinari de Barcelona, va encetar el cicle de cursos de Formació Continuada d'AVEPA a Balears. Ho féu el passat 14 d'abril a l'hotel Valparaíso

davant una trentena de col·legiats amb un monogràfic d'exòtics titulat 'La clínica imprescindible de petits mamífers per a veterinaris generalistes'. El curs va tenir un caire eminentment pràctic, amb molts

casos clínics que il·lustraren el temari del ponent: maneig i tècniques bàsiques, comportament, medicina preventiva o malaltia dental i gastrointestinal en conills i rosegadors, entre d'altres.

Palma acull el curs d'Urgències de Formació Continuada

Manu Bàrcena va ser la ponent de la jornada

El passat 26 de maig es celebrà a l'hotel Valparaíso de Palma un curs monogràfic sobre urgències, emmarcat dins el calendari de Formació Continuada d'AVEPA a Balears. La veterinària **Manu Bàrcena**, que desenvolupa la seva activitat professional a l'Hospital Veterinari Molins de Barcelona, donà la xerrada, una xerrada que despertà l'interès dels col·legiats i congregà 42 veterinaris.

El monogràfic tenia l'objectiu d'explicar els mecanismes pels quals es descompensen els pacients que manifesten

una malaltia simple o complexa i així, donar a conèixer les diferents maneres de prevenir l'allau de fatals esdeveniments, els paràmetres que s'han de monitoritzar per preveure el futur dels pacients i prendre les decisions més adients al respecte. Finalment, es va fer una petita revisió fisiopatològica als mecanismes de descompensació dels pacients, de com detectar els indicadors de problemes i de com abordar les principals patologies que ens podem trobar en la clínica diària.

Eivissa acull el curs de cardiorespiratori

Després de Mallorca i Menorca li arribà el torn a Eivissa, que el 12 de maig veia com el curs de cardiorespiratori aterrava a l'hotel Los Molinos de Vila. El temari, dividit en dues parts, va ser impartit pels manescals **Mar Félix** i **Lluís Riera**, els quals donaren un enfocament molt pràctic a les seves exposicions. Es parlà de la revisió de la malaltia mitral i la cardiomiopatia dilatada, es refrescaren conceptes de cirurgies cardíques o s'abordà el vessament pericàrdic, entre altres qüestions.

La EFSA hace público su dictamen sobre el bienestar animal en las explotaciones de bovino de carne

La Autoridad Europea de Seguridad Alimentaria (EFSA) ha actualizado su dictamen de 2001, en relación con el bienestar animal en las explotaciones de bovino de carne. El dictamen, que se encuentra a disposición del público en su página web oficial, recoge nuevas

evidencias científicas y establece recomendaciones para paliar los problemas identificados. Éstos hacen referencia a enfermedades respiratorias vinculadas a la sobreexplotación y a una inadecuada ventilación, a la mezcla de animales y fallos en la realización de diagnósticos

tempranos, y a desórdenes digestivos ligados a alimentos altamente concentrados y pobres en fibra.

En cuanto a producción de ternera blanca, se hace especial énfasis en las consecuencias derivadas de una dieta pobre en hierro, enfermedades entéricas ligadas a una alta ingesta de alimentos líquidos, inadecuada proporción de fibra en la dieta, y a desórdenes de comportamiento asociados a defectos en los suelos de los alojamientos y a la falta de espacio.

El dictamen se encuentra disponible en: www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/2669.htm

La historia de la Veterinària a les Illes Balears

Antecedentes del origen y creación del Colegio Oficial de Veterinarios de Baleares. (II)

Naturales y Exactas, había creado en 1882 la Subsección de Ciencias Médicas y que con el tiempo sería la matriz generadora de los colegios profesionales de Médicos, Veterinarios y Farmacéuticos de Baleares.

Esta nueva asociación, que agrupaba a gran parte de farmacéuticos, médicos y veterinarios pertenecientes a una generación innovadora, tenía como punto común su fecha de nacimiento cercana al año 1850 y arrancaba con el propósito de favorecer la comunicación científica y difundir los progresos en las ciencias de la salud. Sus continuos contactos y la fluidez de comunicación entre ellos sobre los problemas profesionales, propició la necesidad de la defensa conjunta de sus intereses morales y materiales, siendo éste uno de los principales motivos que impulsaron la creación de los colegios profesionales de médicos, veterinarios y farmacéuticos de Baleares.

A partir del 7 de octubre de 1882, la Subsección cambió su nombre por el de Colegio Médico-Farmacéutico y se iniciaron las entonces llamadas "Sesiones

literarias", que eran en realidad comunicaciones científicas de una más que notable calidad. Vista la demanda de estas comunicaciones por muchos profesionales, se creó el órgano de difusión de las mismas: la Revista Balear de Medicina, Farmacia y Veterinaria, cuyo primer número se publicó el 1 de enero de 1885. La revista tenía en sus inicios una publicación quincenal, que debido al éxito obtenido pasó a ser decenal.

En ella participaron con mucha asiduidad como redactores, aportando sus artículos, Gabriel Martorell Rubí, que fue el primer presidente de la Asociación Veterinaria de Baleares, y Julián Mut Mandilego, que igualmente fue el primer secretario de dicha entidad.

Bibliografía:

- Organització Farmacèutica a les Illes Balears. 1882 - 2000. Macià Tomàs Salvà
- Revista Balear de Medicina, Farmacia y Veterinaria.

TOMEU ANGUERA

Comentaba en el último ejemplar de la Revista **VETERINÀRIA** (Nº 52) que la formación postgradual y mejora científica de los profesionales sanitarios de Baleares, entre ellos los veterinarios, estaba en manos entonces de dos entidades de gran prestigio en las Islas: Una, la Real Academia de Medicina y Cirugía de Palma, que ya en 1878 había introducido las secciones de Veterinaria y Farmacia, ampliando para ello sus plazas de Académico para estos profesionales; y la otra, el Ateneo Balear, que en el marco de la Sección de Ciencias

Especulació Alimentària en 3 minuts

1. Especular amb aliments significa simplement que el menjar estigui subjecte als mercats financers, per tant, supeditat als grans inversors, bancs, o brokers que es dediquen a jugar amb la pujada dels preus d'aquestes matèries primeres per a obtenir els beneficis esperats. Encara que sembli aterridor, això és així, i està legalment acceptat, ja que no existeix cap tipus de regulació que prohibeixi expressament jugar amb el menjar de les persones. "En un any, el nombre de persones que pateixen fam ha augmentat en 44 milions". L'especulació alimentària ha estat identificada com la principal causa de les recents crisis alimentàries (2008, 2011), en què milions de persones al món van morir de fam. Com a mínim, 40 milions de persones de tot el món van ser empeses a la fam a causa de la crisi dels preus dels aliments de 2008.

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=HFQeCyh-Rdc

2. Comporta la pujada de preus del gra bàsic per a l'alimentació humana.

Gran part de les matèries primeres que consumim es compren i venen a través de contractes a futur en el conegut mercat de futurs. Què significa això? Els famosos futurs són contractes vincu-

lants entre comprador i venedor en què acorden un preu i una data de lliurament concreta. Fins aquí tot bé, però des de fa poc menys de dues dècades (Goldman Sachs, 1991) en els mercats agraris no només participen compradors i venedors interessats en l'aliment, sinó que intervenen figures que res tenen a veure amb el menjar que es dediquen a especular amb els preus comprant i venent contractes a futur totes les vegades que vulguin. Això vol dir que el preu dels aliments deixa d'estar subjecte per la llei de l'oferta i demanda real, i passa a estar supeditat als grans inversors que fan i desfan al seu aire.

3. I això significa fam. Pensem que gairebé 2.000 milions de persones al món (una de cada 3) utilitzen més del 50% dels seus ingressos per adquirir menjar. En els països o regions o classes socials més pobres de cada regió, entre el 60-80% dels ingressos es destinen a l'alimentació. Els efectes de la pujada dels preus alimentaris aquí són devastadors. Des de l'inici de la crisi especulativa alimentària, 250 milions més de persones estan en situació de fam, i ja són més de 1.000 milions, xifres i percentatges mai vistos fins ara en la història de la humanitat. A nivell merament il·lustratiu podem xifrar la quantitat de persones famolen-

ques equivalents que es poden atribuir a l'especulació alimentària.

"Per cada 314 € invertits, una persona engrosseix la borsa de pobresa i fam".

Si prenem l'increment de la inversió especulativa en aliments en el període 2010-2011, i l'increment de les persones que han estat arrossegades a l'extrema pobresa per la pujada de preus en el mateix període, tenim que per cada 314 € d'inversió especulativa s'empeny a una persona a la pobresa i la fam.

A VSF creim en la necessitat de denunciar els abusos contra els pagesos a tot el món, abusos que vénen de grans empreses o governs interessats. Realitats com l'acapament de terres, l'especulació alimentària o les males pràctiques de les transnacionals, no ajuden a millorar la situació econòmica i alimentària dels països més empobrits del globus.

És per això que des de VSF deim PROU d'abusos, i ho fem en forma d'acions. BANCA BAJO CONTROL és una campanya en la qual ens fem ressò de les recomanacions del relator especial de Nacions Unides per al dret a l'alimentació, Oliver de Schutter, sobre l'especulació alimentària. Demanam al govern de l'estat espanyol que compleixi amb les obligacions jurídiques que l'estat té adquirides pel que fa al dret humà a l'alimentació. En concret, demanam al ministre d'Economia i Competitivitat, D. Luis De Guindos, que tregui l'alimentació dels mercats financers especulatius.

És hora d'actuar, i pots fer-ho a través de la nostra plana web. No et quedis en 'pause'.

<http://www.veterinariossinfronteras.org/es/CAMPANAS/bancabajontrol>

A.M.A. obtiene un beneficio de 16,14 millones de euros en 2011

A.M.A. Agrupación Mutual Aseguradora, la mutua de los profesionales sanitarios, cerró 2011 con un beneficio bruto de 16,14 millones de euros, un 93,8% respecto a 2010. La mutua, única de España especializada en seguros de no Vida para profesionales de la Sanidad, facturó por primas de seguro directo 187,54 millones de euros el año pasado, un 2% más que el ejercicio anterior.

Diego Murillo, presidente de A.M.A., valoró como históricos los resultados del ejercicio, con incrementos del 2% en facturación, del 2,9% en número de mutualistas y del 1,7% en número de pólizas. Consideró especialmente meritoria la evolución en pólizas de Responsabilidad Civil Profesional, con un incremento del 25,1% en el número de pólizas individuales, que pasaron de 54.024 a 67.585 durante el ejercicio.

8

El valor de la clínica veterinària

No es pot permetre que l'establiment que garanteix en un 100% la sanitat animal i la salut pública no sigui un dels agents principals de les campanyes d'identificació que duen a terme els ajuntaments de les Illes Balears

La professió clínica ha evolucionat molt en els darrers temps. No només en relació a l'acte clínic veterinari o tècnic, com és lògic i evident, sinó també en la vessant empresarial, més difusa i/o abstracte fins no fa res. Aquesta part de gestió té gairebé la mateixa quota de responsabilitat en la bona marxa de la clínica que la preparació veterinària dels professionals que hi treballen. En el moment en el que les mascotes se socialitzaren i entraren a formar part dels nuclis familiars, fa uns anys, la clínica passà de ser un centre exclusivament de curació a un establiment d'atenció personalitzada basat més en la prevenció i l'atenció continuada que no pas en l'aplicació de tractaments inespecífics. A dia d'avui és un

negoci que dóna uns serveis d'atenció de cada vegada millors a clients (propietaris) i pacients (animals) però que també té unes obligacions i unes exigències de cada pic més rigoroses i estrictes. Tal com quedava perfectament reflectit en l'anterior número de **VETERINÀRIA**, en el qual es xerrava dels efectes de la crisi en el col·lectiu, un grapat de titulars de centres de les Illes coincidien en assenyalar les conseqüències que l'actual conjuntura econòmica ha tingut en el funcionament del negoci, amb descensos del número de visites i increment d'impagaments o, fins i tot, de deixadesa per part de propietaris. No obstant, alguns d'ells minimitzaven l'impacte en el compte de resultats gràcies a una correcta

atenció i a l'aplicació de tècniques de gestió i màrqueting que els han permès tenir continuïtat i, fins i tot en determinats casos, seguir creixent. Les obligacions i exigències de les que parlem, contretes per les clíniques veterinàries en aquest temps, les converteixen precisament en el que són: establiments de plenes garanties per a la sanitat animal i la salut pública. Així s'ho han guanyat en els darrers lustres i així seguiran... sempre i quan continuï havent-hi animals de companyia.

D'un temps ençà, aquest 'estatus' adquirit a pols per les clíniques i tan necessari per a la població pareixia perillar en determinades zones de la Part Forana de Mallorca a causa de l'anunci que informava de la realització de campanyes massives d'identificació i vacunació en nuclis urbans, engegades conjuntament entre la Fundació Natura Parc i l'ajuntament de torn. La Fundació venia portant a terme des de feia anys campanyes informatives a les fires de diferents municipis, a banda de gestionar també la retirada d'animals abandonats i vagabunds. Però havia donat una passa més, una passa que trepitjava de ple les clíniques veterinàries. El malestar d'aquest col·lectiu no trigà a manifestar-se i feu

necessària la mediació del COVIB. Ja en l'assemblea general del Col·legi, el passat mes de març, aparegueren les primeres veus que qüestionaren la forma en què es realitzaven aquest tipus de campanyes massives a algunes poblacions de la zona centre de l'Illa. Més endavant va ser l'arribada de la campanya a Mancor de la Vall, primer; i a Santa Margalida, després, en forma de promoció especial per tot el municipi (Can Picafort, Santa Margalida i Son Serra de Marina) en tres dies diferents, la que feu botar l'assumpte. Informat amb detall per col·legiats de la zones implicades, el Col·legi estudià el cas en concret i considerà que la iniciativa en qüestió afavoria els propietaris que no havien complert amb les seves obligacions envers els amos responsables i que de cap manera ajudava a corregir actituds irresponsables sinó que les accentuava. Segons Ramon Garcia, president del Col·legi, "en tenir ple coneixement dels fets ens en adonàrem de la seva gravetat. Sota el nostre punt de vista és inconcebible portar a terme una campanya d'aquest tipus en un nucli urbà en el qual hi ha establiments veterinaris que compleixen amb les condi-

cions sanitàries màximes exigides i inscrits en el Registre de Centres de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, i en els que compten amb l'assessorament personalitzat dels manescals. Li lleva tot el valor a la feina d'aquests professionals i això no podia ser. Ens posàrem en contacte amb la Fundació i amb els responsables de l'Ajuntament de Santa Margalida dels quals adquirírem el compromís de que no es tornaria a repetir. Més endavant, ens reunirem amb els representants de la Fundació, que comunicaren al Col·legi la seva voluntat total d'acabar amb el conflicte i la finalització d'aquest tipus d'accions des d'aquell moment".

Marc Sánchez, de Serveis Veterinaris Can Picafort SC, visqué els fets en primera persona. Se'n assabentà en veure empaperat tot el poble amb fulletons editats per l'Ajuntament de Santa Margalida en els quals s'informava de la campanya i s'oferia una promoció especial en tres indrets del municipi en tres dies diferents. "Anava en contra de tot el que promovem des del punt de vista sanitari i clínic. Nosaltres, als centres, aconsellam sobre les cures bàsiques que un propietari ha de tenir amb la

seva mascota i li proporcionam un pla preventiu per protegir-la de malalties infeccioses i contagioses. Aquest tipus de concentracions d'animals haurien de complir un mínim de mesures higièniques per evitar la propagació i el contagi de malalties, unes mesures que totes les clíniques compleixen i que dubto que fos així en aquest cas de Natura Parc. No complir amb aquestes mínimes normes de sanitat significa tornar a 30-40 anys enrere quan, per desconeixement, se feien les coses en condicions insalubres, sense controls i sense tenir en compte la salut de l'animal".

Davant les notícies que aquests tipus de campanyes es podien repetir a altres indrets de Mallorca, els responsables de clíniques veterinaris d'alguns municipis reaccionaren i s'ajuntaren per acordar un conjunt de mesures a portar a terme. Paral·lelament, el COVIB va poder reconduir la situació a Inca, on el consistori ja tenia previst realitzar una campanya massiva d'identificació, també amb la Fundació. La situació es normalitzava però les ferides encara coïen. Totes les parts es reuniren, debateren els punts generals i els concrets i acordaren engegar un ventall d'iniciatives. Així, el Col·legi prepara un document tipus perquè les clíniques veterinaris el puguin emprar com oferiment de col·laboració i assessorament als ajuntaments. La intenció del Col·legi és que els veterinaris de clíniques arribin a acords satisfactoris amb les administracions locals per complir la normativa de petits animals. El COVIB considera que perquè això succeeixi, s'ha d'informar als responsables municipals de les funcions que desenvolupa la clínica i de tot allò que aquesta pot aportar. Per això, se considera imprescindible la realització de campanyes informatives i formatives mantingudes en el temps. La figura del veterinari i de la clínica s'ha de dignificar, donant a conèixer el valor real que té per a la societat.

Finalment, el Col·legi seguirà amb les seves obligacions, incloent l'enviament de cartes informatives a aquells ajuntaments interessats en desenvolupar campanyes d'aquestes característiques per facilitar la col·laboració amb els veterinaris que fan feina al municipi, tot amb l'objectiu d'aconseguir el màxim compliment de la normativa autonòmica d'identificació, i proposant-ne millores a l'administració autonòmica, com el que tots els tractaments oficials vagin lligats necessàriament a la correcta identificació dels animals.

Manel Pérez Triay

A 80.000 quilòmetres 'per hora'

10

Manel Pérez mira la mar des de la costa ciutadellenca. Està segut al bar 'Sa Premsa', on acaba de dinar, en el passeig marítim del seu poble. Apura un cafè amb gel abans d'entrar a la clínica on té programades vàries cirurgies. "El dilluns toca l'í", diu. Li agrada la feina fosca, la feina bruta... "Prefereixo els animals a les persones... i més a dia d'avui, per com estan les coses. Xerres amb un client i segur que no te torbes a discutir. Els animals són una altra cosa", bromeja. Manel combina la feina a la Clínica Veterinària Pérez Sintes (n'és copropietari amb n'Estrella Sintes) amb el seu lloc a l'Administració Autonòmica, on és veterinari de sector de Menorca. "Els matins faig inspeccions a hotels, indústries, establiments de restauració... i els horabaixes me fico a la clínica", explica. Als seus 58 anys continua dedicant moltes hores diàries a la seva professió, la mateixa que ha omplert (i omple) la seva vida, però també la mateixa que ha arribat a deixar-lo durant molts anys sense un sol dia de vacances. Té dues filles (que ja li han donat sengles néts)

d'un primer matrimoni i un fill de 12 anys. Sembla que cap d'ells seguirà les seves passes a la Veterinària. "Afortunadament", postil·la.

Però vist des de fora, pareix que a en Nel no li ha anat del tot malament. Ja des de ben petit s'interessà pels animals i la ramaderia. Estudià peritatge mercantil i el volgué adaptar al camp, però tot d'una li picà la curiositat de la Veterinària. Se'n anà a Saragossa, on compartí pis, estudis i altres vivències amb un grup de joves entre els quals s'hi trobava l'eivissenc Roberto Vidal, amb el que manté una estreta relació des d'aleshores. "Varen ser els millors anys de la meua vida. Vaig aprendre a viure-la", confessa. Un altre aprenentatge, en aquest cas professional, el féu durant els estius a Menorca de la mà del veterinari titular Miquel Florit. "M'ensenyà a trepitjar el terreny i a tractar amb els pagesos i amb els animals. Però la lliçó més important fou aquella per la qual me digué que sempre havia de deixar el cotxe girat cap a la sortida. Que mai saps què te pot passar a una finca". Va ser el punt d'inici d'uns anys molt intensos

a nivell professional ja que també obrí una petita consulta veterinària a ca sa mare, al centre del poble. En aquells moments feia el servei militar i no era estrany veure el jove veterinari de Ciutadella arribant a passar consulta vestit de soldat. Aquella diminuta consulta va ser la llavor del que ara és la Clínica Veterinària Pérez Sintes.

Paral·lelament, el camp menorquí començava a bullir d'activitat. Les petites explotacions agràries se redimensionaven i els pagesos començaven a produir més i a tenir més animals. En aquest escenari, en Nel es llançà de ple a fer feina de camp. "En els anys 80 vaig fer més feina que mai. Allò era una 'animalada'. N'Agustí Sintes i jo visquérem el 'boom' ramader de Menorca. Tinguérem molta feina clínica, assistírem a molts de parts, realitzàrem infinitat d'inseminacions, proves de sanejament, de brucel·losi, de glossopeda... També fórem els primers ens realitzar cesàries. No treballàvem plegats i de fet, érem competència, però ens ajudàvem mútuament i era molt satisfactori. Cada any podia arribar a fer 80.000 quilòmetres (més de 220 per dia) i vaig deixar de saber què eren els diumenges o les vacances. Fins i tot me vaig quedar sense viure les festes de Sant Joan durant un bon grapat d'anys", explica.

L'any 89, amb la reestructuració dels serveis veterinaris a les Illes, en Manel veié oberta la porta del canvi i es desplaçà a Palma per preparar unes oposicions al servei de ramaderia del Govern Balear. "La feina de camp havia entrat en una dinàmica que no m'agradava i el manescal ja no gaudia del reconeixement social d'abans: Aquests foren els dos motius principals de la meua decisió", confirma. Es tancà 15 dies a un pis amb el seu inseparable amic Roberto Vidal, i passà hores i hores preparant l'examen. Tragué la plaça a l'Administració i posà la barrera a la feina clínica de camp. Ara, 22 anys més tard, té un poc més de temps per a les seves aficions i per a ell mateix. Surt a pescar amb la barca, està amb els seus i ha tornat a gaudir de ple amb els caixers, el be, els cavalls i les fetes de Sant Joan.

El RIACIB segueix en les millors mans

CAIB

El COVIB seguirà encarregant-se de la gestió del Registre d'Identificació d'Animals de Companyia de les Illes Balears, RIACIB. Així ho ha fet en els darrers 12 anys, concretament des que la identificació de cans és obligatòria per llei a la nostra Comunitat Autònoma (1999), i així continuarà fent-ho en virtut del conveni que el passat 7 de juny firmà amb el Govern Balear, propietari i encarregat del Registre. El conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, Biel Company, cità el president del Col·legi, Ramon García, al seu despatx, on es procedí a la rubrica, una firma que recompensa la gran tasca desenvolupada pel COVIB amb aquesta eina al llarg de tot aquest temps.

El Col·legi ha actualitzat i informatitzat el RIACIB i l'ha convertit en un

registre eficaç. En paraules de Ramon García, "el Col·legi sempre ha treballat en la millora d'aquesta eina i en la gestió de la identificació, per una banda, amb l'actualització i informatització d'aquest llistat de xifres noms i races, i per una altra, mitjançant la incorporació de nous

El conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori i el president del COVIB firmen el conveni perquè l'entitat col·legial continuï amb la gestió del Registre

protocols de gestió i d'accés a les dades de tots els responsables autoritzats legalment, mostrant l'aposta ferma i decidida pel sistema que representa la millor manera de conèixer la identitat d'un animal, les seves característiques i qui és el seu propietari".

Així, el COVIB introduirà, comprovarà, actualitzarà, controlarà i custodiarà les dades d'identificació que li arriben dels veterinaris autoritzats. Igualment, editarà i distribuirà els documents corresponents i comprarà i repartirà els microxips entre els col·legiats. La firma té una vigència d'un any.

El Col·legi de Las Palmas visita el COVIB

Dirkom

El major brot de leishmaniosi en humans d'Espanya es detecta a Madrid

Els responsables sanitaris de la Comunitat de Madrid han confirmat que des de 2009 s'han comptabilitzat més de 200 casos de leishmaniosi en humans a la zona de Fuenlabrada, en el que segons els experts podria tractar-se del major brot d'aquestes característiques registrat a Espanya. Se creu que la sobrepoblació de llebres que hi ha a la zona podria haver ajudat a propagar el brot, que enguany s'ha vist reduït respecte a 2011.

Quatre membres de la Junta de govern del Col·legi Oficial de Veterinaris de Las Palmas romangueren dos dies a Mallorca a finals de març per establir contacte directe amb el COVIB i conèixer així de prop el funcionament de la institució. Els col·legues canaris, encapçalats pel seu president, Manuel Morales, visitaren la seu col·legial i es reuniren amb els mem-

bres de la Junta, amb els quals intercanviaren informació, projectes i, sobretot, valoraren la situació de la professió veterinària i el professional veterinar a la nostra societat. Lloaren la quantitat i qualitat dels cursos i actes formatius que el COVIB realitza periòdicament i valoraren altres iniciatives o fites assolides pel col·lectiu illenc en els darrers anys.

El Col·legi organitza un curs de producció apícola a Palma

12

D'una durada de dos dies i un important contingut pràctic, va ser impartit pel doctor en Veterinària José Antonio Ruiz

La Comissió de Formació del COVIB organitzà els passats 18 i 19 d'abril un curs sobre bones pràctiques sanitàries i producció apícola. Una vintena de col·legiats prengueren part en la doble jornada formativa, la major part de la qual transcorre-

gué en el Col·legi Oficial de Metges, a Palma. Una sortida al camp el segon dia, per explicar alguns conceptes pràctics d'una colònia d'abelles, completà el curs.

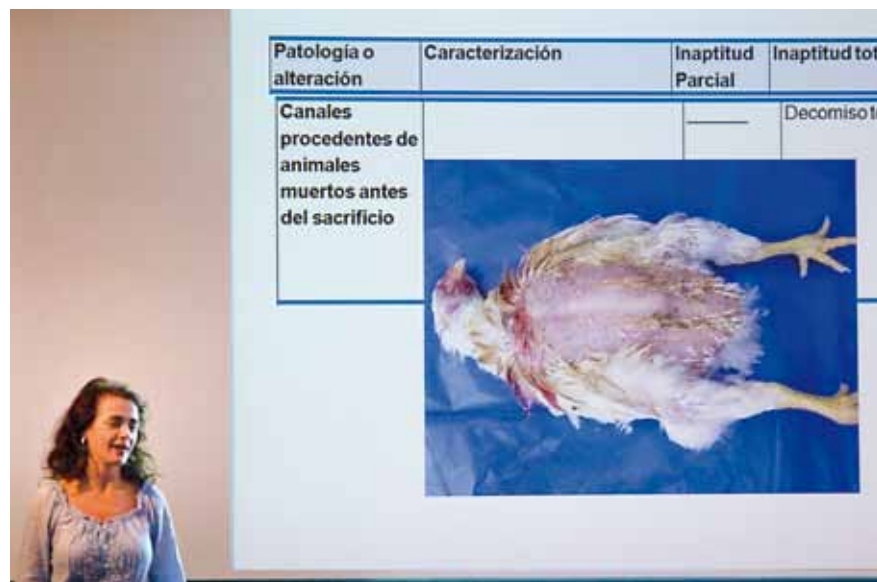
El doctor en Veterinària José Antonio Ruiz, director de l'empresa Apoidea

Soluciones Ambientals, participant en 18 projectes d'investigació apícola i autor de nombroses publicacions en revistes científiques i de divulgació, entre altres, va ser l'encarregat de dirigir el curs, que comptà amb un complet programa teòric. L'objectiu del curs, segons el COVIB, va ser "actualitzar i completar els coneixements tant tècnics com de maneig dels professionals sanitaris vinculats a l'activitat apícola, dotant-los de les eines necessàries per desenvolupar una apicultura sostenible".

El primer dia es parlà de l'abella (*Apis mellifera*), dels diferents tipus, dels factors productius, de l'alimentació, de les malalties o de bones pràctiques apícoles (mesures higiènico sanitàries en la casera). El segon dia se féu més referència a l'activitat d'aquesta ramaderia artesanal, i s'oferiren explicacions sobre els diferents productes apícoles, se parlà sobre la recol·lecció, la manipulació i el control de qualitat de la mel o se donaren les principals dades socioeconòmiques del sector apícola. L'activitat formativa finalitzà l'horabaixa amb una sortida al camp amb la qual es mostrà sobre el terreny la configuració d'una colònia d'abelles i els trets més significatius d'una casera.

Curs de control oficial de sacrifici en els escorxadors d'aus

Eva Contestí i Lucía Tascon impartiren les jornades

Les veterinàries Eva Contestí i Lucía Tascon donaren al llarg de tres dies d'abril, 23, 24 i 25, un curs de control oficial de sacrifici en els escorxadors d'aus, emmarcat dins la línia formativa de salut pública i organitzat pel Col·legi. La intenció va ser donar a conèixer les actuacions reglamentàries de control oficial en els establiments d'obtenció de carns fresques d'aus per garantir la correcta aplicació de les mateixes.

Eva Contestí abordà les condicions generals de l'escorxador, el transport i recepció d'animals vius, la inspecció *ante-mortem*, l'atordiment, el dessagnament i l'escaldada i la plomada. Lucía Tascon, per la seva banda, parlà sobre l'eviscerat, la inspecció *post-mortem*, la gestió de decomisos i subproductes i el marcat. El tercer dia es destinà a la projecció de casos pràctics, a explicar les novetats de la normativa i, finalment, a l'avaluació dels assistents.

Xerrada de bioseguretat en explotacions ramaderes a Eivissa

La delegació del COVIB a les Pitiüses i la Federació pitiüsa de Races Autòctones (Fepira) organitzaren per abril al 'Club Diario de Ibiza' una conferència sobre bioseguretat en granges d'animals en la qual els manescals Xavier Mora i Javier Piqué parlaren sobre com intervenen les mosques i els rosegadors en la transmissió de patologies. El delegat del Col·legi a Eivissa i Formentera, Joan Riera, presentà els ponents, els quals referiren les mesures mínimes que els propietaris de les granges han de prendre per minimitzar la propagació de malalties entre els animals de les explotacions i, conseqüentment, evitar elevades pèrdues econòmiques a la propietat.

Piqué explicà les mesures mínimes que s'han de prendre per garantir la seguretat dels animals a les explotacions, mentre que Mora, per la seva banda, incidí en les característiques que ha de reunir una granja perquè aquesta sigui segura i allunyi al màxim el perill de propagació de malalties.

13

SANITAS PROFESIONALES

NUESTRO SEGURO
MÁS COMPLETO PARA
PROFESIONALES
COMO TÚ

sanitas.es

A tu lado, en todo momento

Sanitas

- Con **todos los médicos y centros** de Sanitas.
- Posibilidad de contratar **con o sin copagos**.
- Con una serie de **coberturas adicionales** que podrás añadir por muy poco más, para personalizar tu seguro.

OFICINA SANITAS EN PALMA
C/ Barón de Pinopar, 9
07012 Palma de Mallorca
Tel.: 691 588 907

Horario:
L-J: 09:00 - 14:00 y 16:00 - 18:00
V: 09:00 - 15:00

Noms del COVID

Nom: Juan José Bazán Hiraldo.

Edat: 46.

Universitat i promoció:
Saragossa 1983-1988.

On treballes actualment?

Veterpalma, comercial distribuïdora de productes per a veterinaris.

Estat civil: Casat.

Fills: Un.

Aficions: Muntanyisme, ornitologia, fotografia, viatjar i esports variats.

Quin és el teu menjar preferit? Tot el que vago des d'un 'bocata' de xoriço a una bona mariscada; Puc gaudir de tot tipus de menjars, inclosos els més exòtics.

I el que més avorreixes?

Diguem que no som molt amic de dolços i pastissos.

Quin llibre tornaries a rellegir?

'Dios, el diablo y la aventura', de Javier Reverte.

A quin lloc del món t'agradaria perdre't uns dies?

Delta del Okavango (Botswana).

Amb qui hi aniries?

Amb la família.

Quin animal t'agradaria ser?

Un falcó d'Eleonor o falcó marí, bàsicament per passar-me els hiverns a Madagascar com fa aquesta espècie, que té a Mallorca una de les seves majors colònies de cria.

De no haver estat veterinari, a què t'hauries dedicat?

A qualsevol professió que s'exercís a l'aire lliure i relacionada amb el contacte amb la natura.

La nutrició per als tractaments veterinaris, amb Manuel Vera

Seminari sobre Medicina Funcional i Nutrició Ortomolecular

Interessantíssim resultà el seminari que el passat 9 de juny organitzaren conjuntament el COVID i el laboratori In Terra Salut sobre Medicina Funcional i Nutrició Ortomolecular en el Col·legi Oficial de Metges. El ponent, Manuel Vera, veterinari expert en medicines holístiques i complementàries i membre del grup de Medicina Holística i Cardiologia d'AVEPA, repassà al llarg de quatre hores el tractament veterinari d'animals de companyia a través tècniques de nutrició i donà la seva visió de tot allò que aporta la Nutrició Ortomolecular (aportacions nutricionals i beneficis terapèutics) a la Medicina Funcional.

Segons Vera, la Medicina Funcional atén l'animal íntegrament, i no com un grup de símptomes aïllats, i es basa en tres pilars fonamentals: cuidar al pacient promovent la seva vitalitat positiva, contemplar les

interaccions a través del temps de fisiologia, estil de vida, factors mediambientals i alimentació i integrar la pràctica de la medicina biològica creant un enfocament a través de la nutrició, la dieta i l'exercici. "En aquest curs estudiarem la sinèrgia i resultats que la Nutrició Ortomolecular aporta a la Medicina Funcional, veient, per exemple, com el tractament inicial del pacient amb problemes dèrmics o atòpics pot basar-se en la Nutrició Ortomolecular per aplanar el terreny i ajudar a trobar el simillimum, o com estarà indicada aquesta nutrició en casos d'osteoartrosis, neoplàsies i malalties autoimmunes", explicà Vera, el qual afegí que "per mor d'aquest tipus de coneixement, el veterinari pot ampliar el seu ventall terapèutic, treballant amb nutrients d'alta qualitat i contribuint a donar un bon servei per al pacient i el client".

El curs de clínica equina desborda totes les previsions

la cirurgia de camp i les urgències ortopèdiques, tot a càrrec de David Argüelles. El matí es profunditzà en les novetats en el tractament de tendinopaties i malaltia degenerativa articular; es mostrà com fer cirurgies de camp de l'aparell locomotor o urgències musculoesquelètiques en el camp, entre altres, mentre que l'horabaixa se realitzà una sessió pràctica en la que es mostraren ecografies musculoesquelètiques bàsiques i se realitzaren cirurgies de les extremitats distals en cadàvers (tenotomia, desmotomia, tenorràfia, tenectomia i neurectomia).

David Argüelles és llicenciat en Veterinària per la UAB i diplomat pel Col·legi Europeu de Cirurgians Veterinaris (ECVS). Ha fet feina com a cap de servei de la Unitat de Cirurgia Equina de l'Hospital Veterinari de Castella i Lleó i ha treballat com a cirurgià a centres hospitalaris de Sevilla i Portugal, entre altres. Lara Armengou és llicenciada i doctora en Veterinària per la UAB i diplomada pel Col·legi Europeu de Medicina Interna Equina. Ha treballat en clínica privada i en la universitat i en l'actualitat és professora associada del departament de Medicina i Cirurgia de la UAB i membre del Servei de Medicina Interna Equina de la Fundació Hospital Clínic Veterinari de Barcelona.

Organitzat pel COVIB, s'ocuparen les 20 places ofertes i fins i tot entre els assistents se comptà amb la presència de manescals de Menorca i Eivissa

La clínica de cavalls està en auge. Així es podria desprendre de la gran acollida que tingué una de les darreres accions formatives que ha organitzat el COVIB aquest trimestre: el curs de clínica equina. Les 20 inscripcions que s'havien previst es veren ràpidament ocupades i més d'un interessat haurà d'esperar a una segona edició d'aquest curs. Va ser tal el grau d'interès, que tres col·legues de Menorca i dos d'Eivissa es desplaçaren a Palma per assistir a les explicacions dels ponents (Lara Armengou i David Argüelles) que, dit de passada, exhibiren un elevadíssim nivell tècnic i docent. El curs en sí, que dugué per títol 'Clínica Equina: problemes respiratoris i coixeres en el cavall d'esport', se celebrà els passats dies 7 i 8 de juny a les instal·lacions de la clínica Eqvet, al costat de l'hipòdrom de Son Pardo.

El primer dia s'abordaren qüestions teòriques relacionades amb els problemes respiratoris, com alteracions dinàmiques de la laringe i el paladar; processos inflamatoris en el cavall jove, obstrucció recurrent de vies respiratòries o hemorràgia pulmonar induïda per l'esforç, entre altres. L'horabaixa se realitzaren sessions pràctiques d'ecografia toràcica, presa de mostres per a citologies o endoscòpia de vies respiratòries. Per la seva banda, la segona jornada es destinà a les coixeres,

Els veterinaris participants quedaren molt contents amb el nivell tècnic, les explicacions i el casos clínics dels professors Lara Armengou i David Argüelles

Curs d'implantació del sistema d'APPCC en la indústria làctia

L'adquisició de coneixements sobre la normativa aplicable en el sector lacti i per al disseny i aplicació de procediments basats en la metodologia d'anàlisi de perills i punts de control crítics (APPCC) han estat els objectius del darrer curs organitzat pel COVIB, els passats 13, 14 i 15 de juny, acreditat per la Comissió de Formació Continuada de Professions Sanitàries de les Illes Balears. Les sessions varen ser impartides pel veterinarí Àngel Nepomuceno, cap de districte de Salut Pública de Villarobledo-Albacete i referent de làctics de Castella La Manxa, i anaven dirigides a alumnes amb coneixements teòrics suficients sobre la metodologia del APPCC i els Plans Generals d'Higiene o Requisits Previs en la indústria alimentària. Una vintena de manescals s'hi apuntaren.

Curs sobre les principals patologies de petits remugants

Gairebé una trentena de manescals varen prendre part el 3 de maig en el curs d'abordatge de les principals patologies dels petits remugants, que se celebrà a l'hotel Youth de Palma. L'activitat va ser organitzada pel COVIB i impartida per Anton Esnal, llicenciat en veterinària per la Universitat de Lleó i copropietari d'un laboratori de diagnòstic veterinari i d'una empresa de consultoria agroramadera.

L'objectiu del curs era mostrar les pautes per fer un diagnòstic diferencial, saber quin tipus de mostres recollir per enviar al laboratori i aprendre a interpretar els resultats. Es parlà de patologies reproductiva, digestiva, respiratòria i mamària, entre altres, i es projectà un vídeo demostratiu de recollida de mostres per a encefalopaties espongiformes.

El virus H5N1 es podria transmetre per via aèria entre humans

Un recent estudi de la Universitat de Cambridge ha posat de manifest que el virus de la influència aviar, H5N1, podria evolucionar i ser transmès per via aèria entre éssers humans, segons els resultats que publica en el seu darrer número la revista "Science". Actualment, es pot transmetre d'aus a humans però és molt estrany que ho faci entre humans.

Els investigadors de Cambridge varen analitzar, en primer lloc, totes les dades de vigilància disponibles sobre el virus de la grip H5N1, dels últims 15 anys, centrant-se en les aus i en els éssers humans. Els científics varen observar que dues de les cinc mutacions observades en virus experimentals, ja han tingut lloc en nombroses soques existents de la grip aviària, "fet que significa que manquen tan sols tres mutacions més per ser transmissibles en humans per via aèria", assegurà un dels investigadors.

Presentat per Exòtics i +

Resolució a la pàgina 22

Antonio Duran Munar

Acude a consulta 'Wawa', un guacamayo de la especie *Ara ararauna*, de 3 meses de edad, alimentado a mano a base de papillas comerciales para loros.

En la anamnesis, la propietaria nos informa de que el animal no vacía el buche tan frecuentemente como lo hacía antes, y al proceder a darle de comer, aún queda comida dentro del buche de la toma anterior.

En la exploración se detecta eritema en cara y buche, inflamación de los mismos y contenido abundante en buche.

El resto de parámetros de la exploración son normales.

¿Cuáles son sus diagnósticos diferenciales?

¿Qué pruebas complementarias estarían indicadas?

¿Cuál es el tratamiento inmediato y cuál a corto/medio plazo?

col·legi

Obituari

Gabriel Mora Vaquer

Nascut a Porreres l'any 1922, el 'manescal Mora' va morir a Felanitx el passat 4 de maig a l'edat de 90 anys. Gran apassionat dels animals en general i dels cavalls en particular, estudià Veterinària a la Universitat de Saragossa i exercí com a veterinari clínic de grans animals. Va ser un dels pioners en el diagnòstic i tractament de patologies en cavalls a les Illes.

Montserrat Truyols Real

Finà el 26 de maig a Palma als 80 anys d'edat. Va néixer a Lloseta l'any 1932 i estudià la carrera a Saragossa. Treballà com a veterinari ambulant per la zona de Sant Joan i Manacor i es diplomà en Sanitat a Santander. Importà bisons a Mallorca i més endavant treballà a la indústria lletera de la CCAA. També treballà com interí de Sanitat a Campanet, Muro, Andratx, Manacor i Palma, on es tragué la plaça de funcionari públic. Que al cel siguin els dos.

Altes

708 - Tomás Camps Morey

Des de l'1 d'abril de 2012

Recol·legiació

914 - Laura Pol Català

Des de l'1 de maig de 2012

915 - María Auxiliadora Peña Boza

Des de l'1 de maig de 2012

916 - Virginia María Rueda Porras

Des de l'1 de maig de 2012

917 - Ana María Frau Moreno

Des de l'1 de juny de 2012

795 - Sergio Zilli

Des de l'1 de juny de 2012

Recol·legiació

862 - Cristina Utrera Busquets

Des de l'1 de juny de 2012

Recol·legiació

918 - Paula Álvarez Tuñón

Des de l'1 de juny de 2012

919 - Verónica López López

Des de l'1 de juny de 2012

920 - Pedro Saúl Gordillo Cueva

Des de l'1 de juliol de 2012

767 - Mª Dolores Queijo Míguez

Des de l'1 de juliol de 2012

Recol·legiació

Baixes:

206 - Alejandro Siquier Virgos

Des del 28 de març de 2012

761 - Juan Luis Crespí Monjo

Des del 29 de març de 2012

807 - Juan Luis Fuster Font

Des del 13 d'abril de 2012

882 - Catalina Duran García

Des de l'1 de març de 2012

718 - José Marín Palenzuela

Des del 25 de març de 2012

851 - Ana Isabel Ontoria Gea

Des del 28 de març de 2012

Voleu que els vostres col·legues coneguin com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista **VETERINÀRIA**, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org

Vets Sant Lluís

Na Greta passeja pel pati. El sol de juny cau amb força i es refugia davall l'ombra d'una figuera. Es tomba a la terra, entre dues carritxeres, i mira na Raquel. La veterinària, que li aguanta el degotador, li ha fermat la corretja pel coll i ha sortit cinc minuts al pati de darrere de la clínica. D'aquesta manera, Raquel Aranda mostra amb la seva cussa el pati per a hospitalitzats de Vets Sant Lluís. Na Greta (que pronunciat junt sona Negreta) és la seva cussa i no està malalta. Just ha fet d'actriu davant la càmera. Ja li tocà de debò en el passat, quan se recuperà dels maltractaments als que era sotmesa. Na Raquel i en Sergi Cruz, el seu marit i l'altre 50% de la titularitat de la clínica, no l'eutanasiaren. Decidiren curar-la i quedar-se-la. D'allò ja han passat sis anys. Ara, Vets Sant Lluís ocupa el tercer local des que en Sergi i na Raquel iniciaren la singladura de la clínica, l'any

94. Sempre s'han mogut per la mateixa zona però amb la necessitat d'anar millorant prestacions i servei han anat canviant de local. L'actual, de la seva propietat, està situat en el número 14 de l'Avinguda de Sa Pau, una de les artèries més transitades de la petita localitat menorquina de Sant Lluís, a escassos quilòmetres de Maó. El compraren en plena crisi, l'any 2008, a imatge de l'anterior, que era llogat, i l'inauguraren un any més tard. "Vam trobar important que tingués pati propi. Al marge de que resulta molt agradable i tots ens passem moltes hores a la feina, som de l'opinió que els pacients hospitalitzats es recuperen millor si poden sortir una estona a caminar, a veure el sol o a prendre l'oratge en comptes de complir els períodes íntegres dins una gàbia", destaca Raquel.

El disseny de la clínica és responsabilitat dels seus propietaris i està fet al

Fitxa

Nom de la clínica: Vets Sant Lluís.

Titulars de la clínica:
Raquel Aranda i Sergi Cruz.

Adreça: Avinguda Sa Pau, 14. Sant Lluís.

Telèfon: 971 151 298

Teniu obert des de: 2010
(originàriament s'obrí com a Centre Veterinari Sant Lluís l'any 1994).

Equip humà que conforma la clínica:
3 veterinaris.

Equip tècnic: Radiografia amb processat digital, ecografia, laboratori d'anàlisis clíniques, quiròfan, anestèsia amb gasos, material de traumatologia i oftalmologia, hospitalització, bomba d'infusió...

Especialitats: Cap i totes.

Número aproximat de clients al mes:
Depenent de l'època, posem que 250-300 aprox. de mitjana.

voltant de tres conceptes bàsics: funcionalitat, comoditat i claror. El local és llarg i comença amb una sala d'espera, una tenda d'alimentació i la recepció. Llum i espai per rebre els clients. A continuació, se situen el laboratori i la sala d'estudi i biblioteca, un petit magatzem, dues consultes, una sala de rajos X, el quiròfan, el prequiròfan i la sala d'hospitalitzacions, tots separats per vidres i donant l'aspecte de ser un sol espai. Al final, el pati. Per canviar i modernitzar-se, en Sergi i na Raquel decidiren modificar el nom

(abans Centre Veterinari Sant Lluís) i la imatge corporativa de la clínica, i la feren amb traces fines i colors més vius i cridaners. En el dia a dia, els veterinaris se xapen les feines. Mentre el primer s'encarrega de la traumatologia i dels exòtics, na Raquel és la cirurgiana i duu la gestió, també s'encarrega de la dermatologia i l'oftalmologia. Na Rosa Coll, la tercera veterinària i pilar fonamental del funcionament quotidià, fa cardiologia i laboratori. Na Rosa, de Sant Lluís, ja feia pràctiques a la clínica quan era estudiant

important dels nostres pacients. També feim, apart de cans, és clar, exòtics, ja que en Sergi havia estat becari al zoo de Barcelona i sempre li han agradat. És indubtable que si ofereixes un servei de manera correcta crees una necessitat en el pacient, en aquest cas en el propietari, el qual sap quines passes o actuacions ha de seguir per tenir una mascota sana". La crisi apareix sense remei a la conversa. Na Raquel reflexiona: "La gent demana més el preu de les coses i també hem detectat com alguns clients residents

però no va ser fins després quan començarem a ser parella. Els dos treballàvem a Barcelona però ja teníem vincles intensos amb aquesta Illa, inclòs el grup d'amics menorquins que ell conservava dels anys de 'mili'. Recuperaren el contacte i decidiren muntar una empresa de lloguer de velers, Menorca Nàutic. Era l'any 90 o 91, no ho sé i jo aleshores tenia una bona feina a la Clínica Balmes de Barcelona. Me vaig torbar un temps en decidir-me però finalment vaig donar el bot a Sant Lluís, ara tots dos ens con-

L'actual és el tercer local que ocupa la clínica des de la seva obertura l'any 1994 amb el nom de Centre Veterinari Sant Lluís. Tots a la mateixa zona

i hi va entrar a fer feina tan bon punt es va llicenciar. Tots tres donen la màxima importància a la formació permanent i assisteixen regularment a cursos i seminaris, cadascú en les seves especialitats. L'equipament és relativament nou ja que s'ha anat renovant darrerament. Demanada sobre la càrrega de feina que assumeixen, na Raquel explica que fins enguany "sempre hem tractat molts de moixos, que suposen una part molt

eventuals, tots estrangers, han marxat amb els seus animals. Nosaltres notam l'estacionalitat i durant l'estiu puja l'activitat, però com el d'aquí és un turisme resident per cicles, estàvem acostumats a les fluctuacions de clients".

Xerrant d'acostumar-se, na Raquel recorda el gran canvi que va suposar viure a Menorca al començament de la seva arribada: "En Sergi i jo som catalans d'origen i estudiàrem plegats la carrera,

sideram menorquins d'adopció". Na Greta torna a lladrar. Crida na Raquel. No vol seguir a hospitalització. Sens dubte s'estima més sortir al pati. Vol seguir recuperant el temps perdut.

El Colectivo de Jubilados visita el Mercado de Sineu

Especial éxito tuvo la convocatoria de la visita a la villa de Sineu, con su tradicional mercado, en fecha cercana a las fiestas de Pascua, ya que, a pesar de la inestabi-

lidad climática del día 28 de marzo, asistió un numeroso grupo (20) de miembros del colectivo, lo que muestra la buena acogida que tuvo la convocatoria.

Salvo los que por situación geográfica en la Isla, u otros impedimentos, se desplazaron en coche, la gran mayoría lo hizo en tren, lo que, al margen de la comodidad que conlleva, facilitó el intercambio de impresiones y comentarios de los asistentes durante el recorrido.

Después de una agradable visita al mercado, con la parsimonia y tranquilidad que estos eventos requieren, los asistentes se reunieron a comer en el tradicional Celler de Son Toreó, donde degustaron una tradicional comida, propia de la zona, acompañada como siempre de conversación entre todos y emprendiendo al final el regreso, de unos hacia Palma, y los otros hacia su localidad de origen, con la satisfacción y disfrute de un día bien aprovechado y con las compras de Pascua ya medio hechas o decididas.

El Colectivo de Jubilados hace un recorrido por la zona vinícola del Raiguer

La cultura del vino esta de moda. Debido al buen sabor de boca que dejó una visita celebrada por nuestro Colectivo a una conocida bodega hace ya un año, el pasado día 7 de junio se realizó una "monográfica" más completa a la zona del Raiguer (Santa María del Camí, Biniali y Consell), que comprendía la visita a dos bodegas, así como un recorrido con toma de contacto directo con la zona donde se cultivan las viñas, que producen la materia prima para la elaboración de estos vinos.

Las explicaciones sobre las variedades de uva utilizadas y características que transmiten al vino, fueron seguidas con el máximo interés, pudiendo apreciar el rígido control que se sigue para garantizar la calidad de los caldos de esta zona, que se aprecia de cada vez con más frecuencia en los vinos producidos en el área de la Indicación Geográfica Protegida Mallorca.

Se visitaron detenidamente las bodegas Ribas (Consell) y Macià Batle (Santa María),

donde se celebraron unas catas de vino, acompañadas de las pertinentes explicaciones técnicas, para interpretar la calidad de cada variedad y la influencia de las distintas cepas sobre el sabor final obtenido.

El recorrido, en un espléndido día de sol, se hizo en un tren "miniatura" que recorrió los caminos rurales de la zona y que permitió a los presentes comprobar el inmejorable estado de las viñas.

Al finalizar, como siempre, se celebró un almuerzo de amistad en un restaurante de Santa María, acompañado de la típica tertulia entre los asistentes, que permite mantener y fomentar la amistad entre los jubilados.

¿Tengo la obligación de hacer un informe sobre un caso a un cliente si éste no ha pagado? Y si no paga ¿cuándo pasan a ser del cliente todos los datos clínicos relativos a su animal?

El artículo 19.7 del Código Deontológico para el Ejercicio de la Profesión Veterinaria, establece que el cliente tiene derecho a obtener un informe o certificado emitido por el veterinario referido al estado de salud, enfermedad o sobre la asistencia prestada a su animal, así como de los elementos materiales utilizados para el diagnóstico. Estableciendo a su vez el artículo 17 del mismo texto legal que, se considera cliente a cualquier persona, física o jurídica, que solicite del veterinario la realización de actividades profesionales para las que faculte el título de Licenciado en Veterinaria y como contraprestación abone los correspondientes honorarios.

Por lo que siendo considerada la relación entre el veterinario y el propietario del animal como contractual, el impago de los honorarios por los servicios prestados al animal hace que el propietario del mismo no tenga derecho al informe referido anteriormente, distinto es el derecho que tiene el propietario del animal a obtener una copia de la historia

clínica (ficha clínica) del mismo, tal como referimos a continuación.

Por lo que se refiere a la titularidad de los datos clínicos (historia clínica) del animal es un tema controvertido, no obstante lo que está claro es que la misma es necesaria y debe existir según lo preceptuado por distintas normas legales, entre ellas, la Ley 8 abril 1992, de Protección de los Animales que Viven en el Entorno Humano, el Decreto 56/1994, de 13 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento de desarrollo de la misma y Código Deontológico para el Ejercicio de la Profesión Veterinaria, las cuales establecen que los hospitales y las clínicas o consultorios veterinarios deberán llevar y conservar un archivo con la ficha clínica de los animales objeto de tratamiento, ficha que deberá contener además de los datos/características del animal, los datos del propietario y los tratamientos aplicados. Todo ello, sin perjuicio de que el propietario del animal tenga derecho a acceder a dicha historia clínica conociendo los datos que la componen

e incluso obteniendo copia de la misma, sin embargo no pueden reconocérsele facultades de disposición sobre ella, ya que no puede sustraer o modificar la totalidad o parte del contenido de la historia clínica, la cual puede constituir un elemento clave de valoración y enjuiciamiento ante una hipotética reclamación por daños derivados de la asistencia prestada al animal, del mismo modo que tampoco puede el veterinario llevar a cabo dicha alteración sin incurrir en responsabilidades como mínimo deontológicas.

Por tanto, podríamos decir que la historia clínica es titularidad del veterinario por cuanto la confecciona y conserva, y del propietario del animal en la medida en que en la misma constan además de los datos del animal de su propiedad, sus propios datos y los tratamientos aplicados al animal.

BUFETE ANTONIO FONT
ABOGADOS

21

art al COVIB

Luis Dubón exposa al COVIB

L'autor valencià Lluís Dubón (València, 1966) ha cedit un dels seus quadres al Col·legi, on roman exposat durant el segon trimestre d'enguany a l'entrada del COVIB. Llicenciat en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València, ha realitzat Màsters en Arts Gràfiques, d'Art in Interactive Multimedia' (MAIMM) o en 'Image Synthesis and Computer Animation' (MAISCA), aquests dos darrers per la UIB. L'any passat presentà les seves exposicions 'Después de Hablar' (Galeria Vanrell de Palma) i 'Trayectorias' (Material Galeria de Madrid). També ha pres part en un gran nombre d'exposicions col·lectives, especialment des de 2006.

Diagnósticos diferenciales más probables

Estamos ante un caso de estasis de buche. El estasis de buche es solamente un signo clínico, pero la etiología del proceso puede ser muy variada e incluso multifactorial. Es un proceso muy frecuente en aves alimentadas a mano y es muy importante averiguar además del agente causal la vía de llegada del mismo. Dentro de los diagnósticos diferenciales que incluyen un mal vaciado del buche estarían las siguientes causas:

- Ingluvitis bacterianas, fúngicas, o mixtas.
- Poliomavirus.
- Cuerpo extraño.
- Intoxicaciones.
- Mal manejo de las papillas (temperaturas elevadas, densidades incorrectas etc.).
- Temperaturas corporales bajas (falta de fuentes de calor).
- Parasitosis.
- Enfermedad de Dilatación del Proventrículo (suelen dar problemas en animales adultos.)

Pruebas realizadas

La primera prueba que se debe llevar a cabo debido al bajo coste económico y a la rapidez de los resultados es recolectar una muestra de buche mediante una sonda y hacer una citología. Es indispensable hacer una buena anamnesis para descartar posibles patologías de manejo.

Se hizo una tinción de gram observándose mucha cantidad de bacilos Gram negativos, además de gran cantidad de células epiteliales, glóbulos rojos y heterófilos, no se observaron formas compatibles con hongos, ni *Macrorhabdus ornithogaster*.

La microbiota normal de aves granívoras suele ser gram positivas, por lo que poder hacer una tinción de gram en la propia clínica puede ser la clave del éxito en muchos casos. Con el resto de muestra se realizó un cultivo y un antibiograma. A la espera de los resultados, el animal fue tratado con *meloxicam* (0,5mg/kg) y *amoxicilina ácido clavulánico* (100mg/kg cada 12h).

Los resultados del cultivo corroboraron nuestro diagnóstico, el animal padecía un estasis de buche secundario a una ingluvitis bacteriana de etiología mixta *E.coli* (fotografía 1) y *Klebsiella oxytoca* (fotografía 2).

Tratamiento definitivo

El antibiograma revelaba que la antibioterapia que se le administró en primera instancia era resistente para ambas bacterias, por lo que se decidió administrar *Terramicina* (200mg/kg cada 24h) que era sensible para ambos microorganismos (Imagen 3). Es importante que en cada toma el propietario elimine mediante una sonda y suero salino fisiológico los restos de comida que quedarán en el buche, antes de aplicar el tratamiento o proceder a alimentarlo.

Reflexión y conclusión

En el caso del mantenimiento de animales exóticos en cautividad, es muy importante que el propietario acuda a una clínica especializada para que le puedan asesorar sobre el manejo y alimentación de su animal, el 80-90% de

las patologías que acuden a consulta son derivadas de un mal manejo o de una inadecuada alimentación.

En nuestro caso, al ser bacterias fecales gram negativas cuya procedencia habitual es de aguas fecales y que no deberían estar en la microbiota habitual del buche de una granívora, se hizo una anamnesis muy detallada al propietario, resultando que los fomites utilizados en la alimentación del pájaro eran lavados con agua de un pozo. Por ello, se procedió a analizar el agua y el cultivo salió positivo a bacterias fecales. Estábamos ante un caso de contaminación de acuíferos.

Como hemos comentado al inicio, una vez que sabemos el agente causal hay que indagar sobre la fuente del mismo. Es importante hacer una buena anamnesis muy detallada y minuciosa, valorando factores de manejo que puedan tener relación con el tipo de patógeno que hayamos encontrado. Si nos centramos en el tratamiento sintomático, los animales recaen una y otra vez hasta que al final mueren.

Estudio Microbiológico estándar

El estudio microbiológico en los medios de cultivo habituales (agar sangre, mcconkey, sabouraud) ha resultado positivo

Identificación 1ª: *escherichia coli*

Antibiograma:

- Ciprofloxacino: sensible
- Estreptomina: resistente
- Amoxicilina-a. Clavulanico: resistente
- Tetraciclina: sensible
- Doxiciclina: sensible
- Neomicina: sensible
- Penicilina: resistente

Antibiograma de la muestra remitida

Fotografía 1. Placa petri con numerosas colonias típicas de *E. coli*

Identificación 2ª: *klebsiella oxytoca*

Antibiograma:

- Ciprofloxacino: sensible
- Estreptomina: resistente
- Amoxicilina-a. Clavulanico: resistente
- Tetraciclina: sensible
- Doxiciclina: intermitente
- Neomicina: sensible
- Penicilina: resistente

Fotografía 2. Placa petri con numerosas colonias típicas de *Klebsiella oxytoca*

L'acreditació en el laboratori d'Ibabsa, millora contínua del servei

1980 - 2004

El laboratori d'IBABSA començà el seu tarannà l'any 1980 amb la determinació de les primeres anàlisis de qualitat de llet i amb la implementació de les primeres Campanyes de Sanejament Ramader (brucel·losi). Al llarg del camí, la preocupació per garantir la qualitat de les anàlisis i la seguretat biològica dels treballadors anava en augment.

Ja a principis dels anys 90 s'establiren les bases del control de qualitat intern de les anàlisis i del Manual de Bioseguretat del laboratori de Sanitat Animal, en la participació en assajos Interlaboratorials de mostres de llet, la calibració dels equips amb patrons de referència, etc..., en el primer cas i amb la dictaminació dels primers procediments d'actuació, l'ús d'equips de protecció... del personal, en el segon.

L'any 1999 s'atorgà caràcter oficial al laboratori per a la realització d'anàlisis en matèria de sanitat, higiene i producció animal (BOCAIB núm. 74 de 8 de juny de 1999).

Amb anterioritat apareixen publicades directives comunitàries i les corresponents transposicions als Estats membres referents a l'Acreditació dels laboratoris autoritzats per als controls oficials dels productes agroalimentaris, (Directiva 93/99/CEE de 29 d'octubre de 1993), que obliguen a complir el dispost abans de l'1 de novembre de 1998, termini que posteriorment va ser prorrogat.

2004

El laboratori d'Ibabsa, inicià la implementació de la norma EN 45001:1989 "Criterios generales de funcionamiento de los laboratorios de ensayo", substituïda per la Norma EN-UNE/17025:1999 "Requisitos generales relativos a la competencia de los laboratorios de ensayo y calibración", al llarg dels anys 1997 i 1998, per la qual obtingué l'acreditació per ENAC (Entidad Nacional de Acreditación), el 23 de gener de 2004 (expedient 398/LE832) per a "Anàlisis Instrumentals de llet crua de vaca".

2004 - 2012

A partir d'aquest abast d'acreditació i en compliment del "Reglamento (CE) N° 882/2004 del Parlamento Europeo y del Consejo de 29 de abril de 2004 sobre los controles oficiales efectuados para garantizar la verificación del cumplimiento de la legislación en materia de piensos y alimentos y la normativa sobre salud animal y bienestar de los

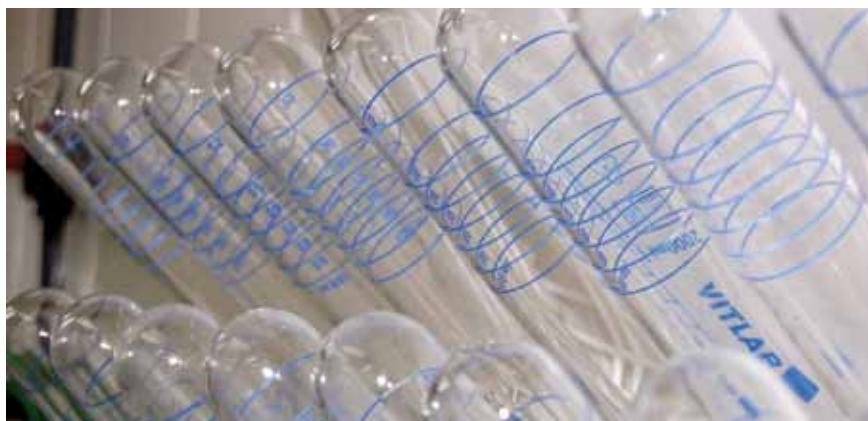

Foto cedida per Ibabsa

animales" el laboratori implementà la norma EN-UNE/17025:2005 a la resta dels laboratoris i així aconseguí l'ampliació de l'abast en les següents determinacions i laboratoris:

Laboratori bromatologia:

- Pinsos, primeres matèries, i farratges (verds i conservats): humitat, cendres, proteïna, greix, fibra bruta i pH.

Laboratori de sanitat animal:

- Sèrum i llet boví, oví i caprí: brucel·losi per Rosa Bengala, Fixació del Complement per ELISA.
- Sistema nerviós central: EETs.
- Pinsos i primeres matèries i femtes i suport per femta d'origen animal: aïllament i tipificació de Salmonella.

Manteniment de l'acreditació

ENAC vigila mitjançant avaluacions periòdiques (auditories) que les entitats acreditades segueixin complint els requisits d'acreditació. Si en qualche moment es comprova que l'entitat compleix algunes de les obligacions de l'acreditació,

ENAC pot suspendre temporalment o retirar l'acreditació fins que es demostrï el nou compliment dels requisits.

Avantatges de l'acreditació

L'acreditació és el reconeixement formal de la competència tècnica del laboratori i com a tal ofereix als usuaris una sèrie d'avantatges:

- Un mitjà per accedir a uns serveis de calibració i assajos més fiables.
- Una reducció de riscos, ja que permet determinar si s'estan fent les anàlisis correctament i d'acord amb les normes adients.

- Increment de la productivitat del laboratori associada a:

- Clara identificació i revisió dels requisits dels usuaris.
- Normes i documentació actualitzada i ràpidament accessible.
- Reducció en las repeticions de les calibracions i/o assajos.
- Millora de les competències del personal.
- Disminució de queixes i reclamacions per part dels usuaris.
- Millora continua del servei basada en:
 - La comunicació continua amb els usuaris.
 - L'estudi de la informació de retorn dels usuaris - positiva i negativa - (enquestes de satisfacció, suggeriments, etc.).
 - Estudi de les causes de les reclamacions i implementació i seguiment de les accions correctores adoptades.
 - Estudi i implantació d'accions de millora i d'accions correctores.

Conclusió: L'acreditació és motiu de fiabilitat i confiança!!!

Elija ahorrar

Contrate ahora su seguro de automóvil con A.M.A.

Solo hasta el
30 de septiembre

HASTA

65%

DE DESCUENTO*

EN SU SEGURO

*Promoción válida para presupuestos de nueva contratación realizados del 1 de abril al 30 de septiembre de 2012.
No acumulable a otras promociones. Consulte condiciones en www.amaseguros.com

Y además:

- Excelente red de talleres preferentes A.M.A.
- Gestión de recursos de multas
- Vehículo de sustitución (según modalidad contratada)
- Asistencia en viaje 24 horas desde el kilómetro cero (incluyendo reparaciones urgentes en carretera)
- Peritaciones en 24 horas
- Atención jurídica telefónica (para cualquier circunstancia de su vida diaria)

Infórmese sobre todos nuestros Seguros y Servicios:

- A.M.A. Palma de Mallorca 971 71 49 82
- Barón de Pinopar, 10 C.P. 07012
- pmallorca@amaseguros.com